

LAUANTAINA 22. SYYSKÜUTA 2012

HS 22.9.2012

C Kulttuuri

"Todellisuuden näyttäminen provosoi"

VESA OJA HS

Rakkautta ja anarkiaa esittää serbialaisen Maja Milošin *Clipin*, jota ei ole kiva katsoa.

Harri Römpötti

"IHMISET katsovat enimmäkseen viihde-elokuvia, joissa seksuaalisuus on amerikkalaistettu, estetisoitu kauniiksi vartaloiksi. Todelliset ristiriitaiset tunteet on poistettu. Siksi todellisuuden näyttäminen provosoi", Maja Miloš sanoo.

Milošin esikoiselokuva *Clip* hähkää suorasukaisella kuvauksella, joka tulvi seksiä, huumeita ja väkivaltaa. Mutta oikeastaan serbialaiset nuoret eivät puuhaa siinä juuri sen kummempia kuin Helsingin lähiöissä parhaillaan.

Tai ehkä he vetävät vähän enemmän huumeita kuin suomalaisteinit. Kuntit saattavat olla vähän kusipäisempiä ja mimmit vähän alistuvampia kuin Suomessa. Toivottavasti.

Mutta muuten kännissä bailaaminen ja oksentelu, seksikokeilut ja tappeleminen – ja sen kaiken kuvaaminen kameran verkoon – taitavat olla universaalia teinielämää.

MILOŠ näyttää sen kaiken kurssilemmatt. *Clipissä* seksiä tai nuoruutta ei romantisoida nähtä. Sitä ei ole kiva katsoa.

"En halunnutkaan tehdä hyvän mielen leffaa. Elokuvalla ei voi muuttaa maailmaa, mutta sillä voi herättää kysymyksiä, saada ihmiset ajattelemaan."

Siinä *Clip* on onnistunut. Koko hanke sai alkunsa, kun Miloš näki verkossa teinien sinne lataamia kuvia ja videoita. Niissä näytettiin niin kiusaamista kouluissa kuin bailaamista kotibileissä.

"Niissä näkyi kahlitsematon energia. On aikuisten todellisuus ja teinien todellisuus, joka on täynnä sähköä. Se on värikäs mutta vaarallinen. Minua kiinnosti, mitä siinä uudessa ympäristössä tapahtuu ihmisuhille ja tunteille."

MILOŠ syntyi 1983. Hän kasvoi keskellä Jugoslavian hajoamisotia. Hänen mukaansa Serbiassa eletään yhä siirtymävaihetta, ja siellä puhaltavaa kova sosiaalinen turbulenssi.

"Vanhempani olivat väsyneitä taisteilemaan ja odottivat, että asiat paranevat sodan jälkeen. He pettyivät hitaaseen kehitykseen ja ovat vai-puneet harmaaseen apatiaan."

"Nyt nuorten ongelmat ovat aivan erilaisia kuin minun ikäpolvellani", Maja Miloš sanoo. "He pursuavat energiaa, mutta eivät osaa suunnata sitä oikein mihinkään."

RAKKAUTTA & ANARKIAA 20.-30.9.

"Nyt nuorten ongelmat ovat aivan erilaisia kuin minun ikäpolvellani. He pursuavat energiaa, mutta eivät osaa suunnata sitä oikein mihinkään. He kommunikoivat Facebookissa, mitä vanhempien on vaikea seurata tai edes ymmärtää", Miloš taustoittaa. *Clip* näyttää kuin hetkessä rykäistyltä. Mutta Miloš korostaa, että hän suunnitteli koko elokuvan tarkkaan. "Halusin siihen dokumentin tunnun."

VERKOSTA löytyneestä ideasta ensi-iltaan meni kuusi vuotta. Käsikirjoituksen ensimmäistä versiota Miloš väsäsi kaksi vuotta. Toiset kaksi vuotta

kuluivat roolituksessa.

"Tiesin, että minun piti pe- rehtyä nuoriin, koska en tuntenut heidän sukupolveaan oikeasti. Näyttelijöitä etsiessä kävin läpi tuhat nuorta."

Päärooleihin valikoitui kaksi teiniä, **Isidora Siminović** ja **Vukašin Jasnjić**. He ovat todellisuudessa elämässä aivan erilaisia kuin roolihahmonsia, tähtio- pillaita hyvistä perheistä.

"He tuntevat teinien katu- kulttuurin ja slangin. He auttoivat minua paljon. Muokkasimme käsikirjoitusta yhdessä ja harjoittelimme päivittäin neljä kuukautta ennen kuvauksia. Oli tärkeää rakentaa luottamuksellinen ja turvallinen ilmapiiri."

USEIMMAT elokuvantekijät olisivat panneet teineistä ker- tovaan tarinaan opettavaisen

lopun. *Clipin* lopussa ollaan taas kotibileissä. Verta vuotaa ja balkanilainen pop jytisee, mutta aivan viimeinen kuva on olennainen.

"On tärkeää, ettei elokuva tuomitse ketään. Väkiä ja huumeita eivät näy siinä hohdokkailta, vaan ne esitellään realistisesti. En halunnut moralisoida, vaan kuvata elämää nuorten näkökulmasta", Miloš painottaa.

"Vaikka lähtökohtani oli yhteiskunnallinen, en tehnyt propagandaa vaan rakkaustarinan. Nuorten omien arvojen mukaan loppu on onnellinen, vaikka se saattaa näyttää aikuisten mielestä muulta."

Clip esitetään tänään klo 16 Engel 1, su 23.9. klo 21 Engel 1, ma 24.9. klo 18.30 Maxim 1 ja la 29.9. klo 14 Orion.

TAUSTA

Maja Milošin uravalinta oli selvä jo viisivuotiaana

"**EN MUISTA**, mistä uravalintani sai alkunsa. Halusin elokuvaoh- jaajaksi jo viisivuotiaana, vaikka en vielä tiennyt kunnolla, mitä se tarkoittaa", Maja Miloš, 29, sanoo.

Miloš alkoi käydä elokuvakur- seilla 15-vuotiaana.

Hän opiskeli ohjaamista Bel- gradin taideyliopistossa, josta valmistui 2008.

Opintojensa aikana hän teki yksitoista lyhytelokuvaa. Doku- menttielokuvaa Miloš opiskeli Pariisissa.

"Pidän paljon esimerkiksi Pasolinista, Buñuelista ja Anto- nionista, mutta tärkein esikuva-

ni on 1960-luvun serbialainen elokuva, kuten **Dušan Makaveje- vin** tuotanto. Niissä elokuvissa käsiteltiin suoraan ja avoimesti yhteiskunnallisia aiheita ja ihmisiä marginaalissa."

CLIP ON Milošin ensimmäinen pitkä elokuva.

Se esitettiin ensimmäisen kerran tammikuussa Rotter- damin festivaalilla, joka on erikoistunut vaihtoehtoiseen ja kokeelliseen elokuvaan. *Clip* pokkasi Rotterdamissa pääpal- kinnon.

Harri Römpötti